

Sygn. akt: IV Ca 102/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Małgorzata Szeromska (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie 5 kwietnia 2017 r. w P.

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko M. B. i A. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyninie z 12 grudnia 2016 r.

sygn. akt I C 649/15

1. oddała apelację;
2. zasądza od M. i A. małżonków B. na rzecz M. S. kwotę 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sygn. akt IV Ca 102/17

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gostyninie postanowieniem z 12 grudnia 2016 r. zasądził od pozwanych A. B. i M. B. na rzecz powódki M. S. kwotę 5943 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2010 r. oraz koszty procesu.

Istotne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i stanowiące podstawę rozstrzygnięcia były następujące:

W dniu 10 marca 2010r. pozwani M. B. i A. B. zadzwonili do H. S. – matki powódki M. S. z prośbą o pożyczkę. H. S. nie mogła im pożyczyć pieniędzy bo jest rencistą i nie miała oszczędności. Nie wiedziała, czy M. S. może im pożyczyć pieniądze więc poradziła pozwany, aby zadzwonili do powódki. Pozwana zadzwoniła do powódki do S. i poprosiła o pożyczkę tłumacząc, że potrzebują pieniądze na inwestycje bo otwierają restaurację i potrzebują pieniądze na wyposażenie. Ponieważ pozwana płakała, powódka zgodziła się udzielić pozwany pożyczki w kwocie 1000 GBP. W dniu 25 marca 2010 r. powódka dokonała na rachunek pozwanej M. B. przelewu międzynarodowego kwoty 1000 GBP. Koszt przelewu wyniósł 29,90 GBP. Powódka ustaliła z pozwany, że zwróci jej pożyczoną kwotę oraz koszty przelewu w maju tj. po upływie 2 miesięcy od udzielenia pożyczki. Pozwani zaproponowali, że pożyczone pieniądze zwrócą matce powódki, jednak powódka wołała odebrać je osobiście w lipcu kiedy przyjedzie do Polski. Po przyjeździe do Polski w lipcu 2010r. pozwana poprosiła powódkę o przesunięcie o tydzień zwrotu pożyczki, na co powódka wyraziła zgodę. Jednak po upływie tego terminu pozwani pożyczonej kwoty nie zwrócili. Powódka wróciła do S. i próbowała się skontaktować telefonicznie z pozwany w sprawie spłaty pożyczki. Również rodzice powódki kontaktowali się w tej

sprawie z pozwanymi jednak bezskutecznie. Pozwani przedmiotowej pożyczki nie spłacili. Powódka M. S. od 2005r. przebywa za granicą. Pozwana M. B. i ojciec powódki są rodzeństwem.

Sąd Rejonowy stwierdził, że stan faktyczny był bezsporny co do faktu dokonania przez powódkę na rzecz pozwanej kwoty 1000 GBP. Okoliczność tę pozwani potwierdzili. Spornym było natomiast ustalenie tytułu tego przelewu – powódka twierdziła, że była to pożyczka udzielona przez nią pozwany zaś pozwani twierdzili, że kwota ta stanowiła zwrot udzielonego przez nich pozwanej wsparcia finansowego. Sąd I instancji uznał, że zeznania powódki wraz z zeznaniami wskazanymi świadków oraz dokumentem w postaci przekazu międzynarodowego i przyznaniem przez pozwanych faktu otrzymania kwoty 1000 GBP od powódki pozwoliły na dokonanie ustaleń, że powódka zawarła z pozwanymi ustną umowę pożyczki, płatną do końca lipca 2010r., z której to umowy pozwani się nie wywiązali. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 720 § 1 k.c.

Apelację od tego orzeczenia złożyli pozwani, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

I. naruszenie prawa procesowego:

1. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powódka wykazała i udowodniła, iż pomiędzy stronami w dniu 10 marca 2010 r. doszło do zawarcia umowy pożyczki w kwocie 1000,00 (tysiąca) funtów brytyjskich (GBP), na podstawie której pozwani solidarnie zobowiązali się do zwrotu tej kwoty w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. wraz z kosztami przesyłki w kwocie 29,99 GBP w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. (dzień wymagalności) i w związku z tym przyjęcie, iż powódce przysługuje roszczenie o zwrot równowartości kwoty w złotych (PLN) z odsetkami ustawowymi od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty;

2. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 65 k.c. w zw. z art. 353[1] k.c. w zw. z art. 359 k.c. poprzez przekroczenie dyrektyw zasady swobody sędziowskiej w ocenie dowodów i przyjęcie, że strony zawarły umowę pożyczki w kwocie 1000,00 (tysiąca) funtów brytyjskich (GBP), na podstawie której pozwani solidarnie zobowiązali się do zwrotu tej kwoty w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. wraz z kosztami przesyłki w kwocie 29,99 GBP w terminie do dnia 30 lipca 2010 r., a także przyjęcie, iż pomiędzy stronami doszło do ustalenia, że pożyczka ma być zwrócona do dnia 30 lipca 2010 r., a termin zwrotu pożyczki jest oznaczony, upłynął dnia 30 lipca 2010 r. i od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty należą się powódce odsetki ustawowe;

3. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż wobec twierdzeń powódki co do zawarcia umowy pożyczki, to pozwanych obciąża w toku procesu udowodnienie, że transfer pieniężny z dnia 25 marca 2010 r. wysłany z G. w S. do Polski do pozwanej M. B. na kwotę 1000,00 (tysiąca) GBP nie był pożyczką, co doprowadziło w konsekwencji do błędnego ustalenia, że to pozwani mają udowodnić fakty (vide s. 3 uzasadnienia) dotyczące okoliczności tego transferu, co uchybia podstawowej regule dowodzenia, że ten, kto czegoś żąda, powinien udowodnić fakty uzasadniające żądanie – pozwani w procesie nie dochodzili od powódki zwrotu świadczenia;

4. błąd w ustaleniach faktycznych, a przyjęty za podstawę wyroku, polegający na przyjęciu, iż pomiędzy stronami w dniu 10 marca 2010 r. doszło do zawarcia umowy pożyczki w formie ustnej i określenia jej warunków polegających na zobowiązaniu się przez powódkę do przeniesienia 1000,00 (tysiąca) funtów brytyjskich (GBP) - wykonanego dnia 25 marca 2010 r. - oraz zobowiązania się pozwanych do zwrotu (solidarnie) tej kwoty w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. wraz z kosztami przesyłki w kwocie 29,99 GBP, a także przyjęciu, iż pomiędzy stronami doszło do ustalenia, że pożyczka ma być zwrócona do dnia 30 lipca 2010 r. (wadliwe ustalenie, że termin zwrotu pożyczki jest oznaczony, a termin wymagalności upłynął dnia 30 lipca 2010 r.);

5. art. 233 § 1 k.p.c. przez pominięcie przy wydawaniu zaskarżonego wyroku okoliczności faktycznych wynikających z zeznań świadków i stron oraz przekroczenie tym samym granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie jej w sposób nieszlachetny, sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania w zakresie dotyczącym tego, że pomiędzy stronami w dniu 10 marca 2010 r. doszło do określenia warunków umowy pożyczki i jej zawarcia w formie ustnej polegającej na zobowiązaniu się powódki do przeniesienia 1000,00 (tysiąca) funtów brytyjskich (GBP) - wykonanego dnia 25 marca 2010 r. - oraz zobowiązania

się pozwanych do zwrotu (solidarnie) tej kwoty w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. wraz z kosztami przesyłki w kwocie 29,99 GBP;

6. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w uznaniu za wiarygodne zeznań świadka H. S. i B. S. podczas, gdy do zeznań tych świadków należy podejść ze szczególną ostrożnością z uwagi na fakt, iż są blisko spokrewnieni z powódką, a jednocześnie są w konflikcie z pozwanymi (zwłaszcza w relacji świadek B. S. — pozwani) oraz z uwagi na to, że zeznania tych świadków są w rzeczywistości sprzeczne z zeznaniami powódki, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia, że doszło do zawarcia ustnej umowy pożyczki na warunkach przedstawionych przez powódkę oraz że pożyczka ma być zwrócona do dnia 30 lipca 2010 r. (wadliwe ustalenie, że termin zwrotu pożyczki jest oznaczony, a termin wymagalności upłynął 30 lipca 2010 r.);

7. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, tj. twierdzeń zawartych w pismach procesowych stron oraz ich zeznań dotyczących powiązań rodzinnych i relacji między stronami (konflikt od 2009 r.), które miały istotny wpływ na treść ustaleń dotyczących tego, czy pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki;

8. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, tj. zeznań świadków E. M., Z. M. i S. B. dotyczących okoliczności, czy pozwani zawierali z powódką pożyczkę, wzajemnych relacji między stronami (konflikt od 2009 r.), relacji rodzinnych pomiędzy pozwanymi a świadkiem B. S., które miały istotny wpływ na treść ustaleń dotyczących tego, czy pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki;

9. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w przyznaniu wiarygodności i mocy dowodowej włącznie twierdzeniom strony powodowej, przy jednoczesnym wyprowadzeniu z materiału dowodowego faktów z nich nie wynikających, a mianowicie ze zlecenia pieniężnego z dnia 25 marca 2010 r. i zeznań świadków H. S. i B. S., czego konsekwencją było uznanie przez Sąd, że powódka udowodniła roszczenie, co skutkowało uwzględnieniem powództwa;

10. art. 217 § 2 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie części zebranego w sprawie materiału dowodowego w zakresie ustalenia, że transfer pieniężny z dnia 25 marca 2010 r. wysłany z G. w S. do Polski do pozwanej M. B. na kwotę 1000,00 (tysiąca) GBP w istocie był zwrotem udzielonego przez pozwanych na rzecz powódki wsparcia udzielonego pod koniec 2007 r., na koszty związane z wyjazdem powódki za granicę w celach zarobkowych, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia, że doszło do zawarcia ustnej umowy pożyczki;

II. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 65 k.c. w zw. z art. 720 § 1 k.c. w zw. z art. 369 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pomiędzy stronami w dniu 10 marca 2010 r. doszło do zawarcia umowy pożyczki w kwocie 1000,00 (tysiąca) funtów brytyjskich (GBP), na podstawie której pozwani solidarnie zobowiązali się do zwrotu tej kwoty w terminie do dnia 30 lipca 2010 r. wraz z kosztami przesyłki w kwocie 29,99 GBP, a transfer pieniężny z dnia 25 marca 2010 r. wysłany z G. w S. do Polski do pozwanej M. B. na kwotę 1000,00 (tysiąca) GBP nie był zwrotem udzielonego przez pozwanych na rzecz powódki wsparcia udzielonego pod koniec 2007 r. na koszty związane z jej wyjazdem za granicę w celach zarobkowych;

2. naruszenie art. 5 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na jego pominięciu w sytuacji, gdy działanie powódki polegające na dochodzeniu wykonanego wcześniej na rzecz pozwanej świadczenia zwrotu kwoty prowadzi w istocie do bezpodstawnego wzbogacenia powódki kosztem pozwanych i jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a przez to nie powinno korzystać z ochrony prawnej;

3. art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe jego zastosowanie w zw. z art. 720 § 1 k.c. w zw. z art. 74 § 2 k.c. prowadzące w istocie do przejścia w procesie obowiązku wykazania przez powódkę swojego roszczenia na pozwanych i konieczności przeprowadzenia przez pozwanych dowodów na okoliczności przeciwne co do twierdzeń

powódki opartych na transferze pieniężnym z dnia 25 marca 2010 r. (który tak samo uprawdopodobnia twierdzenia pozwanych, przy czym to nie pozwani dochodzą od powódki roszczenia w procesie), co w konsekwencji doprowadziło do naruszania zasady wynikającej z art. 6 k.c., że to powód dochodzący roszczenia musi go udowodnić.

Apelujący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest niezasadna, a jej zarzuty chybione.

Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i uznaje je za własne. Aprobuje także dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, a także ocenę prawną.

Zarzuty apelacji sprowadzają się – w zasadniczej części – do kwestionowania oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy. Skarżący, dążąc do uwzględnienia apelacji powinni wykazać, że ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy nie zasługiwała na akceptację, ponieważ naruszała reguły logicznego rozumowania lub zasady doświadczenia życiowego. Skarżący nie tylko nie wykazali powyższego, ale też żadna z przytoczonych przez nich okoliczności nie świadczyła jednoznacznie o tym, że w istocie transfer pieniężny z 25 marca 2010 r. był zwrotem wsparcia udzielonego powódce przez pozwanych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r. w sprawie II CKN 817/00 stwierdził: Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. (LEX nr 56906). Sąd Okręgowy w całości akceptuje tezę wyrażoną w tym orzeczeniu. Oznacza to, że nawet gdyby – jak twierdzą apelujący – dało się wysnuć z przeprowadzonych dowodów ustalenia zgodne z twierdzeniami pozwanych, to nie można podważyć dokonanej oceny dowodów, zauważyć przy tym należy, że Sąd I instancji ocenia dowody na zasadzie bezpośredniości. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu. W szczególności pozwani powinni wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Takich okoliczności pozwani nie wskazali.

Przed Sądem Rejonowym zostały przedstawione dwie wersje stanu faktycznego: powódki i pozwanych. Według powódki udzieliła ona pozwany pożyczki na ich prośbę w 2010 r., w tym czasie pracowała już w S., zaś fakt przekazania pieniędzy wykazała dowodem z dokumentu. Z kolei pozwani twierdzili, że udzieli w 2007 r. wsparcia powódce: „na koszty związane z jej wyjazdem za granicę w celach zarobkowych” (pismo przygotowawcze pozwanych k-26 verte), zaś przekazane przez powódkę 1000 funtów stanowiło zwrot pieniędzy. Każda z tych wersji została poparta zeznaniami świadków – osób bliskich dla stron. Wersja powódki była konsekwentna, nie ulegała żadnym zmianom na skutek czynności procesowych, nadto została wykazana dowodem z dokumentu. Tymczasem wersja pozwanych zmieniła się. Gdy powódka, ustosunkowując się do twierdzenia pozwanych, że w 2007 r. przekazali jej pieniądze na koszty związane z jej wyjazdem za granicę wykazała, że w S. zamieszkuje od 2005 r. i przez cały czas pracuje w tej samej firmie, pozwani wskazali, że były to środki „na kolejny wyjazd” (zeznanie pozwanej k-113). Pozwani nie wykazali przy tym jakimkolwiek dowodem z dokumentu, że istotnie przekazali jakiegokolwiek pieniądze powódce.

Pozostałe zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego także są chybione. Wobec uznania, że fakt udzielenia pożyczki przez powódkę pozwany miał miejsce, Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował przepisy prawa materialnego, w szczególności art. 720 § 1 k.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c.